

กลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง

สุขทุกข์เราไม่ทิ้งกัน

บ้านทุ่งโม่ง เป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งใน อ.วังทรายพูน จ.พิจิตร ชาวบ้านส่วนใหญ่มีเชื้อสายอีสาน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวนมะม่วง ทำนา

คำว่าทุ่งโม่ง เป็นคำในภาษาอีสาน หมายถึง ทุ่งนาที่มีแอ่งน้ำเป็นเว้งกว้าง คล้ายหนองน้ำแต่ใหญ่กว่า

คุณวิจิต สำแดงเดช ประธานกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง เล่าว่าสภาพปัญหาเดิมของบ้านทุ่งโม่ง คือ การทำมาหากินขาดเงินทุน จนต้องกู้หนี้ยืมสินมาจากนายทุน และเกิดการตกเขี้ยวข้าว ซึ่งหมายถึง วิธีการที่นายทุนให้เงินแก่ชาวนา หรือชาวไร่กุ่มเมื่อข้าวในนาลัดใบ (ผลิใบออก) โดยตกลงกันว่า ชาวนาชาวไร่จะให้ข้าวเปลือกแก่นายทุนแทนเงินหลังจากนวดข้าวแล้ว

เรียนรู้อจากผู้สำเร็จ

ด้วยเห็นถึงปัญหานี้ ทำให้แกนนำในหมู่บ้านรวมตัวกัน ตั้งกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง ในปี 2523 มีการ

ลองผิดลองถูกกันมาตลอดเวลา แต่ทำอย่างไรก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการพบปะพูดคุยของสมาชิกมีแค่ปีละครั้ง แถมกำหนดเงินปันผลสูง อัตราร้อยละ 24 บาทต่อปี ทำให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ที่เข้ามาส่วนใหญ่หวังผลประโยชน์จากเงินปันผลอย่างเดียว

ต่อมาในปี พ.ศ. 2525-2526 มีอาสาสมัครจากองค์กรพัฒนาเอกชนโดยไม่แสวงหาผลกำไร จากโครงการปฏิรูปการเกษตรและพัฒนาชนบท เข้ามาทำงานในหมู่บ้าน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น ปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม สร้างเวทีให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาในชุมชน พาไปศึกษาดูงานกับ **ครูชบ ยอดแก้ว** ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

อีกทั้งยังได้พบกับ **พระอาจารย์สุบิน ปณีโต** “เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต” จังหวัดตราด หนึ่งในต้นแบบกลุ่มการเงินชุมชนที่นับได้ว่าประสบความสำเร็จ มีดำเนินการมายาวนานกว่า 21 ปี และ**พระอาจารย์มนัส ขันติธัมโม** ซึ่งขับเคลื่อนงานออมทรัพย์ที่จังหวัดจันทบุรี

หลังจากศึกษาดูงานอยู่ราว 5 ปี ในที่สุดกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง ก็ได้นำแนวทางที่ไปเรียนรู้มาปรับปรุงพัฒนาการทำงานในชุมชนของตนเอง แก้ไขปัญหาเรื่องสมาชิกขาดคุณธรรมในการรวมกลุ่มโดยดึงเรื่อง “จิตอาสา” เข้ามาใช้ในกระบวนการทำงาน

คุณธรรมนำหน้า สัญญาตามหลัง

ประธานกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่งเล่าว่า แนวคิดหลักในการเกิดขึ้นของกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง มาจากแนวคิดที่จะ “ให้” ไม่ใช่แนวคิดที่จะ “รับ” อันดับแรกของการรับสมัครใหม่จึงไม่ใช่เรื่องจำนวนเงินต้องมาก คนต้องสมัครเข้ามาเยอะ แต่เป็นเรื่องการทำความเข้าใจเรื่องคุณธรรม มีสัจจะ มีความซื่อสัตย์ หากชาวบ้านเป็นสมาชิกของกลุ่มอื่นอยู่แล้วก็จะไม่รับ

แม้ที่ผ่านมานในแต่ละปีจะมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวนน้อย ไม่ถึงปีละ 100 คน แต่คุณวิจิตบอกว่า ขอตัดคุณภาพเป็นหลัก ขอให้คนที่เข้ามา มี “คุณธรรมนำหน้า สัญญา

ตามหลัง” หมายถึง มีจิตใจเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นหลัก การเซ็นสัญญา รับทราบข้อปฏิบัติต่างๆ เป็นเรื่องรอง เพราะสุดท้ายก็ต้องมาดูกันเรื่องน้ำใจจิตน้ำใจอยู่ดี เช่น การกู้เงินตามความเหมาะสมของตัวเอง การมีจิตอาสาเยี่ยมเยียนเพื่อนสมาชิกที่ได้รับความลำบาก การไม่แสวงหาประโยชน์จากการเข้ามาเป็นสมาชิก

สวัสดิการในทุกช่วงชีวิต

หากจะว่าไปแล้วจุดประสงค์หลักของการกลุ่มออมทรัพย์แห่งนี้ ก็ไม่ได้ต่างจากกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ ทั่วไปที่มีรูปแบบคณะกรรมการบริหาร โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้สมาชิกมีเงินออม มีกองทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาการกู้ยืมเงินนอกระบบ เพื่อให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่ม เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อจัดสวัสดิการให้ประชาชน เช่น การเกิด แก่ เจ็บ รวมถึงเสียชีวิต โดยกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง แบ่งสวัสดิการเป็นเงินรับขวัญเด็กแรกเกิด เมื่อสมาชิกคลอดบุตร กลุ่มออมทรัพย์จะมอบเงินให้ 15 เปอร์เซ็นต์ของเงินออมสมาชิก เพื่อเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่ครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตร

สำหรับผู้สูงอายุ นอกจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้รับจาก อบต.วังทรายพูนแล้ว สมาชิกยังได้จัดสิ่งของเครื่องใช้ไปมอบให้ เช่น

ข้าวสาร ของใช้จำเป็นอื่นๆ เป็นการปันน้ำใจให้กับผู้สูงอายุ คินความสุขให้ชุมชน ส่วนสมาชิกที่เจ็บป่วย กลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง จะมอบเงินให้ 15 เปอร์เซ็นต์ของเงินออม เพื่อแบ่งเบาภาระในครอบครัวให้กับสมาชิก โดยนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกสุดท้ายเมื่อสมาชิกเสียชีวิต ได้มีการตั้งสวัสดิการเพื่อดูแลสมาชิกเมื่อเสียชีวิต มอบเงินให้กับญาติ จำนวน 40,000 บาท

แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือ กลุ่มออมทรัพย์แห่งนี้ ยังเห็นคุณค่าเรื่องการศึกษา จึงจัดแบ่งเงินส่วนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน

“บ้านเราเป็นบ้านนอก บางครอบครัวมีฐานะยากจน เกิดปัญหาเด็กออกจากโรงเรียน

กลางคืน เด็กไม่อยากเรียน เนื่องจากไม่มีเงิน รวมถึงการกินอยู่ต่อยโภชนาการ ทำให้เด็กเรียนไม่ทัน เรียนไม่รู้เรื่อง เลยไม่เรียนดีกว่าออกมาทำงานตั้งแต่เด็ก หลายคนก็เลือกแต่งงานมีลูกตั้งแต่ยังเป็นเด็กหญิง จริงอยู่ว่าการศึกษาไม่ได้ทำให้คนเป็นคนดี แต่การศึกษาทำให้คนมีความรู้เอาไปประกอบอาชีพต่างๆ การศึกษาฝึกสมองให้คิดแบบมีเหตุผล เป็นระบบมากขึ้น รู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันคนมากขึ้น กลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง จึงได้ตั้งเป็นกองทุนเพื่อการศึกษาเด็กยากจน แต่เรียนดี โดยมอบทุนการศึกษาทุนละ 500 บาท ให้กับเด็กที่ด้อยโอกาสในชุมชน” คุณวิชิตกล่าว

ฟ้าอุปสรรคสู่ความยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ช่วงแรกๆ ของการก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีชาวบ้านบางส่วนไม่เห็นด้วย คุณวิชิตเล่าว่านี่คืออุปสรรคใหญ่ในตอนนั้นเลยทีเดียว

“เมื่อก่อนคนในชุมชนหวังผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้บางคนคิดจะมาหาผลประโยชน์ ทำให้คนที่จะสมัครสมาชิกเกิดความไม่มั่นใจ จนเมื่อเราผ่านกระบวนการพูดคุย ทำความเข้าใจ คนที่

ไม่เห็นด้วยตอนแรก ตอนนี่เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่งแล้ว”

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตความยั่งยืนของกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่งจะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยคนรุ่นหลังสืบทอดเจตนารมณ์นี้ต่อไป ด้วยเหตุนี้ กลุ่มออมทรัพย์แห่งนี้จึงได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมพัฒนาสวัสดิการและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพิจิตร ร่วมกับวัดทุ่งโม่ง โรงเรียนบ้านทุ่งโม่ง และชาวบ้านทุ่งโม่ง หมู่ที่ 7 พร้อมด้วยบ้านใกล้เคียง จัดกิจกรรมในโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชน และนักเรียน มีคุณธรรม รู้รักสามัคคี และเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติสืบไป

คุณวิจิตต์ทิ้งท้ายว่า การทำกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่งสำเร็จได้ก็เพราะคณะกรรมการบริหารมีคุณธรรม รับผิดชอบ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ยึดถือสัจจะ ที่สำคัญส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หรือช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ทำให้เกิดความรักเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากเรื่องราวของกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการบ้านทุ่งโม่ง เราพบคำตอบที่สำคัญแล้วว่า แม้เงินจะสำคัญ แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าคือ เรื่องของน้ำใจและคุณธรรม ที่จะทำให้การรวมกลุ่มเกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป